

Het verhaal van een uiterst
explosief en destructief
element in de westerse cultuur

JODENHAAT

Ron van der Wieken

Copyright © 2014 Ron van der Wieken

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt
door middel van druk, fotokopie,
microfilm of op welke andere wijze
ook, zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van uitgeverij Mastix Press,
www.mastixpress.nl.

*No part of this book may be reproduced in
any form, by print, photoprint, microfilm
or any other means, without written
permission from the publisher Mastix
Press, www.mastixpress.nl.*

Ontwerp en omslag:
Van Rosmalen & Schenk, Amsterdam
Printwerk: ScanLaser, Zaandam

ISBN 978 94 92110 01 5 / NUR 680, 716
www.mastixpress.nl

INHOUD

- Inleiding 9
1. Voorchristelijke jodenhaat 21
    - Tora 24
    - Egyptische en Griekse bronnen 27
  2. Christelijke jodenhaat 34
    - Godsmoord 36
    - Kruistochten 43
    - Spanje 45
    - Bloedsprookje 47
  3. Motieven van jodenhaat 53
    - Jaloezie 53
    - Schuldgevoel 55
    - Ontkenning van de Holocaust 63
  4. Verwijten aan de joden 66
    - Uitverkorenheid en arrogantie; of: *how odd of God to choose the Jews* 67
    - Geld 74
    - Protocollen van de Wijzen van Zion 84
    - De joodse lobby 89
    - Communisme 92
    - Loyaliteit, *Dolchstoss*-legende, Dreyfuss 99
    - En de joden zelf dan? 111
  5. Antizionisme en anti-Israëlisme als uitingen van anti-judaïsme 117
    - De Arabische kant 118
    - De westerse kant 131
    - Cartoons 138
    - Berichtgeving over Palestijnen 142
    - Aandacht van de media 147
    - Boycott, Divestment and Sanctions (BDS) 148
  6. Ziekte, therapie en immunisatie 153
    - Maatregelen tegen anti-judaïsme 154
    - Varianten van anti-judaïsme 157
    - Conclusie 159
- Verantwoording en verklaring afbeeldingen 161
- Aanbevolen literatuur 164

JODENHAAT

Inleiding

Goed gekomen is het nooit tussen de joden en de rest van de wereld. De wereld is niet erg gesteld op spelers die spelregels naast zich neerleggen en die de schijn van overzichtelijkheid van het wereldgebeuren verstoren. En het joodse volk is in sommige opzichten inderdaad een buitenbeentje dat afwijkt van historisch gangbare ontwikkelingen. De meeste volkeren veroveren, na aanvankelijk wat vrijheidsgekrakeel, geleidelijk een stabiele plaats in de rijen der naties en leiden daar eeuwenlang een min of meer rustig bestaan. Natuurlijk gebeurt er wel eens wat, zoals onder kinderen van een groot gezin er aan de eettafel altijd wel eentje is die zijn buurman onder veel geschreeuw een hengst verkoopt. En een klap terugkrijgt. Waarna langzaam de rust terugkeert, iedereen weer op zijn eigen stoel zit en alleen van zijn eigen bordje eet. Tot het volgende incident. Er wordt er ook wel eens één van tafel gestuurd en de regel is, onder naties tenminste, dat die niet meer terugkomt. Opgestaan plaats vergaan. Het joodse volk werd rond 135 n.Chr. van tafel gestuurd en had sindsdien geen eigen staat meer. Maar het bleef, tegen alle verwachting, in zijn verstrooiing over de gehele aarde wel één natie. En met een interval van zo'n 1800 jaar is het tot verbijstering van velen en ongenoegen van sommigen ook

weer aangeschoven aan de grote tafel, in 1948 om precies te zijn. Nog gekker als je bedenkt dat wat er gebeurde in 135 de tweede keer was dat deze *comeback kid* uit de rijen der staten werd gestoten en weer terugkwam: de eerste keer was 586 v.Chr. toen het joodse volk werd gedeporteerd en de Babylonische ballingschap begon. Die eindigde na zo'n tachtig jaar toen er weer een joodse staat tot stand kwam.

Tussen die laatste twee ver uit elkaar liggende episodes van nationale onafhankelijkheid, dus van circa 135 tot 1948, ligt de diaspora, de verstrooiing van het joodse volk, eerst over heel Europa en Noord-Afrika en later over de wereld. In alle windstreken van de diaspora namen de joden een minderheidspositie in, met door hun religie en traditie voorgeschreven gebruiken die hen blijvend onderscheidden van de andere bewoners. Hoe lang zij ook op één plaats woonden, joden werden overal als vreemdelingen beschouwd, vaak door anderen die pas veel later zich op die plek hadden gevestigd. Zelfs als joden verdergingen dan integratie en hun joodse identiteit grotendeels of geheel opgaven en assimileerden aan de algemene maatschappij, dan nog bleven zij voor velen vreemdelingen, de archetypische buitenstaanders, met onduidelijke motieven en bedoelingen, onderwerp van xenofobie in alle gradaties.

Door de eeuwen heen één natie gebleven zonder een staat te bezitten, langdurig geen eigen land, geen leger, geen andere verdedigingsmogelijkheden, maar toch onder bijna constante druk van buitenaf één volk gebleven; twee keer teruggekeerd onder de natiestaten, dat alles maakt die stoelendans buitengewoon. Buitengewoon zijn is in sommige opzichten wel leuk of in ieder geval interessant – religieuze joden, van ultraorthodox tot progressief, danken God voor hun bijzondere lot – maar in dit geval is de prijs ervan hoog, erg hoog. Joden worden over de hele wereld door velen gehaat, soms bewonderd én gehaat, veracht, met argwaan

gadegeslagen en nogal eens tot zondebok gemaakt. Dat heeft in de loop der eeuwen naar conservatieve schatting meer dan 10 miljoen joden op gewelddadige wijze het leven gekost. Of de bizarre loop van de joodse geschiedenis debet is aan die haat en verachting of juist omgekeerd, is niet zomaar uit te maken.

Hoewel het joodse volk echt niet het alleenrecht op lijden heeft – denk aan de zigeuners, de negers, de Tibetanen, de Palestijnen, om er maar een paar te noemen – heeft het wel de twijfelachtige eer om van alle volkeren het allerlangst op de een of andere wijze vervolgd te zijn, en door de grootst denkbare en zich over de gehele wereld uitstreckende verscheidenheid aan volkeren, naties en individuen.

Er zijn heel wat vormen van jodenhaat: onversneden, onverbloemd en grof, met ernstige fysieke gevolgen, maar ook veel subtielere soorten. Zo subtiel dat je eigenlijk niet meer van haat kunt spreken maar beter van alleen maar stevige vooroordelen. Ongefundeerde, negatieve, maar soms ook positieve vooroordelen die aanleiding geven tot generalisatie. Die gegeneraliseerde vooroordelen kunnen uitlopen op afkeer van joden en daarna op haat en van haat gemakkelijk overgaan in geweld, maar dat hoeft niet. In een verzuilde maar relatief beschaafde maatschappij als het Nederland van de jaren dertig van de vorige eeuw bestonden forse gegeneraliseerde vooroordelen jegens joden (en tegen vele andere ethnische en religieuze groepen) maar de overgrote meerderheid van de dragers van die vooroordelen was absoluut niet geporteerd voor een *Endlösung* zoals die de nazi's en hun lokale collaborateurs voor ogen stond. Veel Duitse joden die vluchtten voor het naziregime vonden Nederland aanvankelijk juist een soort paradijs. Een oude vriend vertelde hoe hij als kind van een jaar of acht met zijn familie uit Duitsland vluchtte en na een paar weken in Nederland van zijn vader wilde weten of alle Nederlanders misschien

ook joden waren. Verwonderd vroeg de vader hoe hij daarbij kwam. ‘Nou,’ zei mijn vriend, ‘in Düsseldorf werd ik op straat door iedereen voor *Judenschwein* uitgescholden, en hier doet helemaal niemand dat.’

Het is natuurlijk niet zo dat alle niet-joden meteen ook jodenhaters zijn of een vooroordeel hebben, gelukkig niet. Maar het is opvallend (voor wie er op let) hoeveel keurige en ruimdenkende niet-joden er toch allerlei vooroordelen op nahouden. Een joodse familie moest onderduiken en de secretaresse van de zaak van de vader verzorgde hen met gevaar voor eigen leven. De familie overleefde de oorlog en het eerste wat de secretaresse na de bevrijding zei was dat ze hoopte dat de joden van de oorlog geleerd hadden dat ze niet altijd en overal de grootste mond moesten hebben. Of de keurige niet-joodse heer die bij een joods voetbaltoernooi een toegangkaartje moest kopen en zei: ‘Het eerste waar jullie aan denken is toch altijd geld.’ De jood die altijd het hoogste woord heeft, de rijke, op geld beluste jood, het is allemaal op zichzelf geen echte jodenhaat, maar het zijn wel vooroordelen die gevaarlijke gevolgen kunnen hebben.

Die vooroordelen zijn voor joden onaangenaam en voelen vaak vreselijk onrechtvaardig aan, maar er valt tot op zekere hoogte wel mee te leven, of omheen te leven. Met jodenhaat is dat niet mogelijk. Dat is een dodelijke vijand die de jood naar het leven staat en die ten koste van alles bestreden en overwonnen moet worden.

Die haat en vooroordelen komen dus in alle modaliteiten voor, in alle lagen van de samenleving, zelfs in omgevingen waar in geen velden of wegen joden te bekennen zijn. Jodenhaat en zijn kleine broer, het gegeneraliseerde vooroordeel, zijn een integraal onderdeel van de westerse en de islamitische cultuur. Voor het gemak noem ik ze samen *anti-judaïsme*. Het synoniem is *antisemitisme*, en dat woord zal ik ook gebruiken, maar die term heeft enkele problematische kanten (zie

blz. 28). Dat het zo diep is geworteld in die culturen heeft te maken met het feit dat het anti-judaïsme een zeer wezenlijk bestanddeel is van zowel het christendom als de islam. Het zou naïef zijn om te denken dat zo'n essentieel onderdeel van het christendom – de ideologie die vele honderden jaren de westerse mens heeft gehersenspoeld – zomaar zou verdwijnen nu we in het Westen de postchristelijke cultuurfase zijn binnengetreden. Die postchristelijke fase lijkt zich wel hard af te zetten tegen zijn voorganger, het christendom, maar komt daar geheel en al uit voort, met overname van veel belangrijke bestanddelen van die voorganger. En dan vooral de componenten die zich half en half onder de oppervlakte van het bewustzijn plegen te bewegen, zoals het anti-judaïsme. De postchristelijke cultuur is – veel meer dan de antireligieuze aanhangers ervan willen beseffen – grotendeels gelijk aan de christelijke, maar dan zonder de goden van het christendom. Mutatis mutandis heeft de islam zo'n veertien eeuwen zijn aanhangers gehersenspoeld, en het ziet ernaar uit dat daar nog heel lang geen sprake kan zijn van een postreligieuze fase. In de islam zal het anti-judaïsme misschien nog heviger dan in de postchristelijke culturen blijven bestaan in zijn huidige rauwe vorm.

Het fenomeen jodenhaat was in het verleden – en is dat tot op de dag van vandaag – opvallend bepalend voor de loop van de wereldgeschiedenis. Dat is des te verwonderlijker aangezien het aantal joden maar een miniem deel van de mensheid is. De Tweede Wereldoorlog is een duidelijk voorbeeld: de Duitse krijgskansen zijn ongunstig beïnvloed door de rabide nationaalsocialistische jodenhaat met zijn enorme repercussies voor de inzet van materieel en mankracht. Maar ook de verdrijving van alle joden van het Iberisch schiereiland eind vijftiende eeuw heeft geleid tot een monolithische, cultureel verarmde samenleving. Spanje en Portugal hebben het daardoor, of mede daardoor, in veel

opzichten niet verder geschopt dan tot een tweederangs status in Europa en de wereld. De huidige problematiek tussen Arabië en Israël is, naast veel andere factoren, voor een deel gebaseerd op islamitische jodenhaat.

Hoezeer in de wereld jodenhaat en vooroordelen ook een alomtegenwoordig verschijnsel zijn, toch wordt er vooral door joden zelf nogal eens met die beschuldigingen gezwaaid waar dat niet terecht is: Moosje kan niet zo goed meekomen op school en blijft zitten, maar volgens zijn ouders is dat antisemitisme.

Iemand mag een jood natuurlijk onaangenaam of zelfs onverdraaglijk vinden, en hij mag dat ook van meer joden vinden, zonder dat hij van jodenhaat beschuldigd kan worden. Dat kan pas als hij joden onverdraaglijk vindt vanwege het feit dat het joden zijn. Zoals iemand ook ernstige kritiek op de staat Israël mag hebben zonder van antisemitisme

beticht te worden. Die aantijging van antisemitisme wordt nogal eens ten onrechte gedaan. Dat is niet fair tegenover de beschuldigde en het is vernietigend voor de discussie. Bovendien verliest de beschuldiging aan betekenis door een te frequent en onoordeelkundig gebruik en wordt daardoor ineffectief. En als reëel antisemitisme aan de kaak gesteld moet worden, is die bijl inmiddels zo bot geworden dat het effect op de tegenstander van het met priemende vinger ‘antisemit’ roepen nihil is. Het frequente misbruik van de beschuldiging heeft zelfs het omgekeerde tot gevolg. Een criticaster van joden en/of Israël kan al beginnen met de bewering dat de tegenpartij (lees: de joden) hem toch wel weer van antisemitisme zal beschuldigen om hem, de criticaster, zo de mond te snoeren. Daarmee slaagt hij er – omgekeerd – in om juist joden en hun verdedigers die geen betere argumenten tot hun beschikking hebben dan de beschuldiging van antisemitisme, de mond te snoeren. Het moet met de grootste klem worden afgeraden om de term antisemitisme of jodenhaat ten onrechte te gebruiken.

Waar de een overall anti-judaïsme waarneemt, ziet de ander het nergens. Zo ontkennen veel niet-joden (en een enkele jood) het bestaan of de wijdverbreidheid van antisemitisme zonder dat zij enig begrip hebben van wat de term eigenlijk betekent. Wie de betekenis beperkt tot alleen moord en lijfelijke vervolging, zal weinig antisemitisme in Nederland tegenkomen, maar de term moet toch echt breder worden opgevat. En wie bijna alle beschuldigingen van antisemitisme afdoet als joodse paranoia, maakt zich er te gemakkelijk van af. Die paranoia bestaat wel, maar antisemitisme bestaat minstens zozeer.

‘Daar heb je ze weer,’ hoor je het niet-joodse publiek denken als joden weer eens anti-judaïsme bespeuren en aan de schandpaal proberen te nagelen. Die nauw verholen geeuw is begrijpelijk, zeker van de niet-jood die zelf geen hevige anti-

joodse gevoelens koestert. Soms hebben joden het gewoon mis en beschouwen iets – een daad, een woord – als anti-judaïstisch terwijl het dat niet is. Vaak is er echter wel een grond van waarheid of meer dan dat, maar beschouwt de niet-jood, ook de goedwillende niet-jood, de joodse reactie als overgevoelig en overdreven: ‘Iedereen wordt wel eens het slachtoffer van een vooroordeel, Marokkanen, Surinamers, noem maar op, dus ook wel eens joden, toch? Daar moet je boven staan.’ De blanke, atheïstische grachtengordelintellectueel die dit zegt, is overigens zelden of nooit zelf het slachtoffer van een gegeneraliseerd vooroordeel en heeft geen idee hoe het aanvoelt als je dat wel bent. De joden, al eeuwenlang ervaringsdeskundigen bij uitstek, zijn zich misschien meer dan andere minderheidsgroepen in Europa ervan bewust wat een vooroordeel voor verschrikkelijke gevolgen kan hebben als je het laat voortwoekeren. Alle joden in Europa hebben dat aan den lijve meegemaakt of weten dat via hun naaste familie en zij zullen dat beamen, misschien met uitzondering van een groepje joden bij wie de jodenhaat ‘naar binnen is geslagen’ – waarover later meer. Ervaringen zoals de Holocaust in het recente en de inquisitie en andere verschrikkingen in het verre verleden maken een mens op den duur wat achterdochtig en wantrouwend; niet precies eigenschappen die leiden tot grote populariteit of waar je prat op gaat. Maar wel karaktertrekken die je het leven kunnen redden.

Joden voelen zich vaak – en ik heb het over Nederland – niet erg op hun gemak als zij in een groter, verder niet-joods gezelschap verkeren. Dat geldt nog sterker als er wat alcohol wordt geconsumeerd. Met de lippen wat losser worden er nogal eens irritante ‘joodse witzes’ verteld of aan de borreltafel meningen gedebiteerd die de jood in een moeilijk parket kunnen brengen: moet hij stelling nemen tegen een voor joden onaangename of ronduit vijandige opmerking? Of moet hij het maar over zich heen laten gaan: ‘Ik heb nog een leuke

mop over Anne Frank, kan ik j ou toch wel vertellen?’ Veel joden vermijden het en gaan weg als het alcoholpercentage stijgt.

Als jongste coassistent – en dat is in het ziekenhuis wel de allerlaagst denkbare sport op de medische ladder – zat ik heel veel jaren geleden na een zware nachtdienst aan de ontbijttafel met andere co’s en assistenten (die weer wat hoger liggen in de hiërarchie) en ook de oudste assistent, die bijna specialist was en dus een natuurlijk gezag uitstraalde. Hij bepaalde eigenlijk in zijn centje het uiteindelijke cijfer dat de co kreeg voor zijn prestaties in dat co-schap. Er heerste die ochtend de kalme euforie die er vaak is na een hele nacht min of meer heroisch werken, waarin mensen soms met ontboezemingen komen die ze anders niet zo gemakkelijk zouden uitspreken – zoiets als na gebruik van alcohol. Helemaal uit het niets zei de oudste assistent, een zwartharige man met een spits gezicht, tegen niemand in het bijzonder: ‘Ik heb niets tegen joden, als ze zich maar niet als joden gedragen.’ Iedereen was druk bezig met zijn ei en keek neutraal. Niemand gaf een antwoord. Tot mijn eeuwige schande hield ik ook mijn mond. Geen kritische vraag of scherpe riposte kwam over mijn lippen. Ik sleurde hem niet aan zijn witte jas naar buiten om hem een pak rammel te geven of tenminste duchtig de les te lezen. Ik was bang voor mijn plek in het gezelschap waar ik nog maanden mee moest werken, in een onmachtige positie. Ik was bang voor de oudste assistent, die mij kon maken en breken. Nog jaren later voelde ik, wanneer ik hier af en toe aan dacht, een hete gloed op mijn wangen van schaamte over die lafheid, en grote spijt dat ik mijn mond niet heb opengedaan. Dat ik die idiote en beledigende bewering heb laten passeren zonder enige vorm van verzet. Het is me daarna niet meer gebeurd. Het min of meer grappige van de opmerking van de oudste assistent is dat met name in het Duitsland van de negentiende en de eerste helft van de twin-

tigste eeuw joden op grote schaal hun uiterste best deden om zich niet als joden te gedragen. Velen legden de kenmerkende kledingstukken en haar- en baarddracht af, veranderden hun naam en ook nogal eens hun geloof, en stelden alles in het werk om voor gewone Teutonen en Pruisen door te gaan. Veel joden gaven hun zoons namen als Siegfried of Sigismund; hoe Duitser hoe beter, totdat de ‘echte’ Duitsers begonnen te vermoeden dat die namen eigenlijk joodse namen waren en dus ophiielden hún zoons zo te noemen. Waarmee het uiteindelijk toch bijna exclusief joodse namen werden. Al die schutkleuren, al die integratie en assimilatie, hebben, zoals wij terugkijkend in de geschiedenis inmiddels weten, niet geholpen.

Een antisemiet is volgens een bejaarde joodse grap iemand die een grotere hekel heeft aan joden dan strikt noodzakelijk is. Gelukkig kunnen joden zelf er af en toe nog een beetje om lachen. Want het verhaal van het joodse volk alleen gezien in het sombere licht van de jodenhaat door de eeuwen heen kan gemakkelijk één lange litanie worden, een eindeloze aaneenschakeling van vreselijke feiten. Dat zou een grove vertekening zijn van het werkelijke relaas van dit volk, dat juist gekenmerkt wordt door ontembare levenslust en liefde voor de schepping en door een ijzersterke band met de oeroude teksten die het joodse leven zo veel zin geven.

Maar dit boek gaat wel in de eerste plaats over de geschiedenis en de oorzaken van de haat jegens joden. Over wat jodenhaat is en wat het niet is. En wat er misschien tegen te doen is. Het is geschreven om vooral de niet-joodse lezer zich ervan bewust te maken dat veel van zijn gedachten over joden berusten op eeuwenoude stereotypen, die weer allemaal hun eigen historische en psychologische achtergronden hebben. Alleen met een diepgaande bewustwording van die zaken kan een begin gemaakt worden met de werkelijke bestrijding ervan.

Louter en alleen het schrik-effect van wat de joden is overkomen in de Tweede Wereldoorlog blijkt namelijk bij lange na niet voldoende. Wat toen gebeurd is zou kunnen worden afgedaan als een anomalie, veroorzaakt door enkele psychopaten met een obsessie over joden die door beroerde economische omstandigheden de grote massa's met zich mee kregen. Zoiets kan gebeuren, nu trof het de joden, erg naar, volgende onderwerp; een 'voetnoot van de geschiedenis', zoals de Franse populist Jean-Marie Le Pen beweerde. Maar zo zit het niet. De diepe verwevenheid van het anti-judaïsme in al zijn verschijningsvormen met de westerse cultuur maakt dat het een veel groter probleem is, waar we alleen van af kunnen komen of dat we tenminste onder de duim kunnen houden door én de wortels én de uitwerking grondig en moedig onder ogen te zien. Als we ons als westerse beschaving niet ontdoen van die diep in de westerse ziel liggende joodse stereotypen en archetypen die aanleiding geven tot wantrouwen, verachting en haat, dan kan het Westen zichzelf voor de toekomst nooit meer vertrouwen. Dan zal bij elke economische crisis en bij elke nationale tegenslag of bij elke oorlog die Israël moet voeren de jodenhaat weer opvlammen, al of niet samen met andere vormen van discriminatie en xenofobie. Dan zal weer door deze of gene populist de jood tevoorschijn gehaald worden als zondebok voor alles wat verkeerd gaat.

In dit boek komen achtereenvolgens aan de orde de jodenhaat in de tijd vóór het christendom en tijdens de christelijke dominantie in Europa, met de verschillende manifestaties van die christelijke jodenhaat. Daarna de emotionele mechanismen die tot jodenhaat kunnen leiden, zoals jaloezie en schuldgevoel en de eigenschappen of vermeende eigenschappen en daden van het joodse volk die misschien aanleiding tot haatgevoelens geven. Dan in het licht van de

jodenhaat de positie van de joodse staat in een niet-joodse wereld. En ten slotte welke geneeswijzen te bedenken zijn voor de kwaal van het anti-judaïsme.

5.

Antizionisme en anti-Israëlisme als uitingen van anti-judaïsme

Jodenhaat is een monster met een heel stel koppen. Enkele daarvan heb ik in het voorgaande relaas al trachten te beschrijven. Frustrerend voor de joodse tegenhanger van Hercules en Sint-Joris is dat hoeveel koppen hij ook van de Hydra afhakt, ze steeds weer aangroeien. Nog vervelender is dat er steeds weer nieuwe koppen bijkomen. Die nieuwe koppen zijn aangepast aan nieuwe omstandigheden en het duurt vaak even voordat men doorheeft dat de nieuwe kop wel degelijk aan het oude monster vastzit.

De staat Israël heeft al vanaf de stichting in 1948 veel kritiek te verduren gehad. Dat is niet verwonderlijk, *the new kid on the block* heeft het altijd moeilijk en het is ook nog eens tegelijk een *new kid* en een oude bekende met een heel lange voorgeschiedenis, in een erg slechte buurt. Zoals aan elke regering en aan elke maatschappij zijn er ook aan Israël zaken niet goed of ronduit slecht en voor verbetering vatbaar. En dat mag gezegd worden. De laatste jaren zijn er echter elementen in de Israëlkritiek geslopen waar een walm van jodenhaat vanaf komt. Dat wil niet zeggen – en ik roep het nog maar een keer – dat kritiek op Israël niet mag of dat alle kritiek verdacht is. Kritiek op Israël mag, zoals iedereen kritiek op elk land en elke regering mag hebben, en de mees-

te kritiek is helemaal niet verdacht voor anti-judaïsme. Zoals elke regering maakt ook die van Israël fouten en begaat ze af en toe misdaden, en die móeten worden benoemd. Dat staat als een paal boven water. Wat maakt sommige kritiek dan anti-judaïstisch?

Hevige Israëlkritiek komt globaal van twee kanten: de Arabische en de westerse. Die verschillen van elkaar wat betreft anti-judaïstische kenmerken.

De Arabische kant

Dat de Palestijnse Arabieren wrevel en woede voelen als het om de staat Israël gaat is natuurlijk niet onbegrijpelijk. Waar zij eerst de islamitische meerderheid waren in een land met relatief weinig joden en andere andersdenkenden, moesten ze vanaf circa 1875 in toenemende mate inschikken voor Europese joden, die al snel het economische heft stevig in handen namen, het land ontwikkelden en in veel opzichten er een tempo op nahielden dat de Arabieren maar moeilijk, of niet, konden bijbenen. Bovendien klonk de democratische gezindheid van vooral de uit West- en Midden-Europa afkomstige joden de feodaal ingestelde leiders van de Arabische clans niet bepaald als muziek in de oren. Daar komt nog eens bij dat het jodendom en de joden altijd al slecht lagen bij de Arabieren. Nadat de profeet Mohammed, de grondlegger van de islam in 622 van de gewone jaartelling, getracht had zijn joodse burenen te winnen voor zijn nieuwe geloof en daarin was afgewezen, kende zijn wrok tegen de joden geen grenzen. Er werden op enige schaal moordpartijen gepleegd om de joden mores te leren. De Koran laat zich in heel wat passages snerend en minachtend uit over de *Bani Jisra'il* – en in wat mindere mate over christenen – en schroomt niet op te roepen tot het doden van joden. Desondanks hadden de joden in de Arabische wereld vele eeuwen

lang het beter dan in het christelijke Europa. Ze namen weliswaar de positie van *dhimmi* in (tweederangsburgers), maar er werd relatief weinig geweld gepleegd. Wel werden zij algemeen als laf en minderwaardig beschouwd. Eerlijkheids-halve dient vermeld te worden dat er ook lovende passages over ‘het volk van het Boek’ in de Koran staan en dat Moussa (Mozes) een belangrijke profeet voor de islam is.

Overigens erkent de Koran verrassenderwijs het joodse recht op het beloofde land, in sura (hoofdstuk) 2 vers 246, 5 vers 21, 7 vers 137, 10 vers 93, 17 vers 104 en sura 26 vers 59. Dit wordt vanaf 1948 min of meer weggewoven door de meeste Korangeleerden, maar het is duidelijk dat de islam het moeilijk heeft met deze passages die de aanwezigheid van een joodse staat op het grondgebied van het voormalige Palestina geheel lijken te ondersteunen.

De Palestijns-Arabische reactie op de komst van Europese en Russische joden leidde al snel tot vijandelijkheden. De moslims waren wel gewend aan enkele tienduizenden joodse *dhimmi*, de nakomelingen van joden die na de verdrijving door de Romeinen in 135 n.Chr. in het land waren gebleven, maar zij voelden zich bedreigd door de nieuwkomers. Die hadden op grote schaal land gekocht van de grootgrondbezitters, de *effendi's* die in weelde baadden in Damascus en Beiroet en die zich in het geheel niet bekommerden om hun pachters. Deze kleine keuterboertjes, de *fellahin*, persten met hun antieke landbouwmethoden met de grootste moeite een karig bestaan uit de dorre bodem. De joden vonden nieuwe akkerbouw- en irrigatiemethoden uit en vestigden allerlei industrieën die althans een begin van welvaart brachten in deze dunbevolkte en arme provincie van het Ottomaanse Rijk. Die economische reuring lokte na de Eerste Wereldoorlog, toen Engeland door de Volkerenbond tot mandataris was benoemd en het bestuur van Palestina had overgenomen van de Ottomanen, grote aantallen gelukzoekers uit

(het huidige) Syrië en Jordanië, de Hejjaz (de streek van Saoedi-Arabië die grenst aan de Rode Zee, waarin onder andere Mekka ligt) en Saoedi-Arabië. De schattingen variëren van 200.000 tot 400.000 immigranten, naast een autochtone Palestijns-islamitische bevolking rond 1920 van circa 500.000 zielen. Alleen al door de aantallen legde deze massale immigratie een zware druk op de sociale structuur van de lokale Arabieren, die van oudsher in clans waren georganiseerd. Dat leidde nogal eens tot gewelddadige conflicten binnen het islamitische volksdeel.

De geestelijke leider der islamieten was in die dagen de grootmoefi van Jeruzalem, Haj Amin al-Hoesseini. Hij was een onversneden jodenhater, vriend van Hitler en een groot voorstander van de definitieve *Endlösung* van het joodse volk. Hij slaagde erin, vaak met behulp van ophitsende Koranteksten, de joden tot de zondebok van al de Arabische ontevredenheid te maken. In 1929 vond de eerste georganiseerde pogrom plaats, in Hebron, waar sinds mensenheugenis altijd (relatief) veel joden hadden gewoond. Drieënzestig joden vonden de dood, veel anderen werden overigens gered door hun Arabische burenen. In 1936 verklaarde Haj Amin de joden min of meer officieel de oorlog en in de drie jaar die volgden werden honderden joden gedood, maar nog veel meer Arabieren, want Haj Amin maakte van de gelegenheid gebruik om af te rekenen met zijn islamitische tegenstanders, vooral van de Nashashibi-clan, die zocht naar vreedzame coëxistentie met de joden. In 1939 kwam een eind aan deze Arabische opstand toen de Britse regering van Neville Chamberlain (dezelfde van het vredespact van München) beloofde de joodse immigratie stop te zetten. Waarmee de honderdduizenden Europese joden die nog wilden emigreren in de val zaten, want ook de emigratie naar andere landen zoals Nederland en de Verenigde Staten was onmogelijk geworden. Om de klus ook in Palestina te klaren trok op Haj Amins instiga-

tie met het Noord-Afrikaanse woestijnleger van Rommel een ‘exterminatie-unit’ mee die, eenmaal aangekomen in Palestina, korte metten moest maken met het circa 600.000 man sterke joodse segment. Door Rommels nederlaag tegen Montgomery bij El Alamein in 1942 kwam dit plan nooit tot uitvoering.

In november 1947 stemde een ruime tweederde meerderheid van de Verenigde Naties (die toen 56 staten omvatte) voor het delingsplan waarbij Palestina werd verdeeld in een joods en een Arabisch stuk. Die deling was nogal bizar. Zo bestond het joodse deel voor 40 procent uit moslims, terwijl het moslimdeel vrijwel geen joden op zijn grondgebied had. De joden accepteerden deze tweestatenoplossing *avant la lettre*, maar de Arabieren hadden al voor de stemming laten weten dat zij zich met hand en tand zouden blijven verzetten. Toen in mei 1948 de staat Israël werd uitgeroepen en de Engelsen, louter chaos achterlatend, met de staart tussen de benen vertrokken, marcheerden de volgende dag uit de omringende landen zeven Arabische legers richting Israël. In de strijd die volgde sloeg Israël de aanval af en joeg de meeste tegenstanders op de vlucht. De uitzondering was het Jordaanse leger onder de Engelsman John Bagot Glubb (beter bekend als Glubb Pasha) dat niet alleen standhield in Oost-Jeruzalem en de Oude Stad, het historische centrum van Jeruzalem, maar dat ook het Gush Etzion-blok, een strategische eenheid van vier joodse nederzettingen vlak bij Jeruzalem, wist te veroveren. Bij die strijd werden de joodse verdedigers, nadat ze zich hadden overgegeven, door de Arabische aanvallers letterlijk in stukken gescheurd.

Tijdens de gevechten waren in wat later het pre 1967-Israël zou heten van de circa 800.000 daar woonachtige Arabieren circa 630.000 (niemand kent het precieze aantal) op de vlucht geslagen, ten dele daartoe aangemoedigd door de oprukkende Arabische legers, die dan gemakkelijker uit de voeten konden om hun plannen met de joodse bevolking uit

te voeren, en ten dele uit angst voor de Israëli's. Een deel, wederom kent niemand de precieze getalsverhoudingen, is ook letterlijk verjaagd door de Israëlische strijdkrachten. Er wordt door een enkele historicus (de Israëli Ilan Pappé) beweerd dat die verjaging verliep volgens een op instigatie van David Ben Gurion ontworpen 'plan Daled' waarin beschreven zou zijn hoe zo veel mogelijk Palestijnse Arabieren verjaagd zouden kunnen worden. Van dat plan is echter nooit ook maar het geringste bewijs gevonden en het bestaan ervan is consequent ontkend door de Israëlische overheid. Waarschijnlijk heeft het niet bestaan. Wat wel bestond was een stel extremistisch-nationalistische joodse groeperingen die niet teruggeschrokken waren voor terreur tegen de Britten in de mandaatperiode en die in de onafhankelijkheidsoorlog in enkele gevallen oorlogsmisdaden pleegden. De ernstigste daarvan vonden plaats in Lydda en in Dir Yassin, een Arabisch dorp van waaruit herhaaldelijk joodse konvoeien met levensmiddelen voor het belegerde West-Jeruzalem waren beschoten. Etsel en Irgoen, de extremistische groeperingen, vielen Dir Yassin aan en vermoordden circa honderd grotendeels ongewapende inwoners. Deze schanddaad zou tientallen jaren de Israëlische binnenlandse politiek diepgaand beïnvloeden, waarbij de minister-president David Ben Gurion elk contact met de leider van de extremisten en latere minister-president Menachem Begin categorisch afwees.

De Arabische vluchtelingen werden in de buurlanden provisorisch ondergebracht in slecht geoutilleerde kampen. Israël liet van 1949 tot 1953 in totaal circa 90.000 vluchtelingen terugkeren als bewijs van goede wil, maar toen dat vrede met de Arabieren in het geheel niet naderbij bleek te brengen, sloot het zijn grenzen voor deze voormalige bewoners van Palestina. In 1954 deed Israël een voorstel om nog eens 75.000 refugiés op te nemen, maar dat werd geweigerd

door de Arabische Liga. De Arabische buurlanden gaven hun gevluchte broeders geen burgerrechten en laten ze tot de dag van vandaag in de kampen van 1948 wonen. In 1959 nam de Arabische Liga resolutie 1457 aan: 'De Arabische landen zullen geen staatsburgerschap verlenen aan aanvragers van Palestijnse origine, om hun assimilatie te voorkomen in de gastlanden.' Zo bleef het politieke drukmiddel van de Palestijnse vluchtelingen intact.

De werkelijke numerieke verhoudingen zullen waarschijnlijk altijd onzeker blijven, omdat de opposenten er beiden groot belang bij hebben om de getallen in eigen voordeel om te buigen. Er zijn een paar bijna zekere feiten. Van de circa 630.000 Arabische vluchtelingen werden er door Israël 90.000 weer teruggenomen en konden er 100.000, voornamelijk welgestelden en professionals, wel integreren in de Arabische maatschappijen. Circa 50.000 van de Arabieren die vanaf circa 1920 naar het land waren gekomen op zoek naar werk, vertrokken weer naar hun land van herkomst en 50.000 bedoeïenen voegden zich bij hun stammen in de Sinaiwoestijn en in Jordanië en trokken, als het zo uitkwam, ook wel illegaal Israël binnen. Het aantal werkelijke refugiés in de UNRWA-kampen was daarmee rond 1950 circa 330.000.

Volgens rapporten van de Ford Foundation zwollen de aantallen mensen in de kampen aan doordat veel behoeftige niet-refugiés uit met name grote steden als Damascus en Aleppo graag wilden meegenieten van de goede zorgen van UNRWA. Dat werd door UNRWA niet ontmoedigd. Die organisatie, de United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East, is door de VN speciaal opgericht om de Palestijnse vluchtelingen op te vangen, te huisvesten, te kleden en te voeden. In wat wel een van de meest geslaagde acties ooit genoemd kan worden om de eigen werkgelegenheid te garanderen, is UNRWA erin ge-

slaagd de status van vluchteling officieel overerfbaar te laten verklaren. De nakomelingen van de daadwerkelijke vluchtelingen en van de vele duizenden bedelaars en ontheemden uit de grote Arabische steden die zich ook in de refugiékampen hebben gevestigd, worden ook als vluchtelingen beschouwd: misschien wel het enige voorbeeld van erfelijk vluchtelingschap zonder ooit gevlucht te zijn. Inmiddels zijn er momenteel door de influx van niet-refugiés en door de erfelijke status van het vluchtelingschap circa 5 miljoen personen onder de hoede van UNRWA. Met de werkgelegenheid van de duizenden UNRWA-employés zit het de komende jaren dus wel goed. In een soort Palestijns blufpoker zijn er volgens sommige bronnen nu over de hele wereld geen 5 miljoen maar 8 miljoen ontheemde Palestijnen. Het wachten is op het volgende bod.

Sporadisch hebben zich in de Arabische landen altijd wel pogroms (pogrom is een van oorsprong Russisch woord met de betekenis van gewelddadige jodenvervolging door het gepeupel met stilzwijgende instemming van de autoriteiten) voorgedaan. Een heel beruchte was die van juni 1941 in Bagdad, waarbij circa achthonderd joden het leven verloren. Maar toen de staat Israël werd uitgeroepen braken in alle Arabische landen tientallen bloedige pogroms uit die leidden tot grootschalige vlucht van de Arabische joden. Rond 1950 waren in totaal circa 650.000 merendeels berooide Arabische joden in Israël aangekomen, waar zij onmiddellijk burgerrechten kregen en werden geholpen (door een land dat in zeer moeilijke omstandigheden verkeerde) om hun leven weer op de rails te krijgen. Over de rechten van de joodse ontheemden op hun achtergelaten bezittingen is nooit gesproken, laat staan dat er een speciaal VN-orgaan voor in het leven is geroepen. Er zijn ook geen VN-gelden ter beschikking gesteld om deze mensen op te vangen en verder te helpen.

De eis van recht op terugkeer van de Palestijnse vluchtelingen vormt tot nu toe een enorm struikelblok voor het bereiken van vrede tussen Israël en de Palestijnen. Het mag duidelijk zijn dat het karakter van de staat Israël drastisch zou veranderen als er 5 (of 8!) miljoen Palestijnen zich bij de huidige 7,5 miljoen bewoners (waarvan 6,3 miljoen joods en 1,2 miljoen Arabisch) zouden voegen. Met name het joodse karakter zou verdwijnen. Ook veel Arabieren en Palestijnen zien wel in dat Israël niet vrijwillig zal meedoen aan een dergelijke suïcide, maar tot nu toe blijft in alle onderhandelingen deze eis onverkort gehandhaafd. Van alle voorwaarden die in de opeenvolgende onderhandelingen tussen Israël en de Palestijnen zijn gesteld, is dit de enige die absoluut nooit gerealiseerd kan worden. Voor de overige eisen van beide zijden, bijvoorbeeld dat Jeruzalem de hoofdstad van beide staten moet worden of dat er geen joden mogen wonen in de toekomstige Palestijnse staat, zijn compromissen denkbaar, maar over de eis van een Palestijnse massa-immigratie is geen vergelijk mogelijk. Als de eis echter wordt omgezet in bijvoorbeeld een financiële tegemoetkoming voor de personen in kwestie of voor de landen die uiteindelijk de Palestijnen burgerrechten gaan verlenen, is er kans op een oplossing.

De haat van de Palestijnse moslims tegen de Palestijnse joden was al in de mandaatsperiode hevig. Maar het is niet zonder meer zeker dat het hier ook om anti-judaïsme ging. Een deel van de grief tegen de joodse aanwezigheid en later de joodse staat is invoelbaar en die grief berust niet zozeer op vooroordelen maar op een bepaalde interpretatie van de geschiedenis. Het is natuurlijk niet onredelijk dat een mens woedend is op degene die hij ervan verdenkt zijn huis en haard te stelen. Een van de problematische kanten aan een beoordeling van het al of niet anti-judaïstische karakter van die haat is dat Palestijnen en andere Arabieren het meestal

niet over Israël hebben; dit woord spreken zij liever niet uit aangezien zij vrezen dat alleen al van het gebruik van dat woord een zekere erkenning van de zionistische entiteit uitgaat. In plaats van de naam van het land gebruiken zij meestal *Al Yahud*, dat ‘het jodendom’ of ‘de joden’ betekent. Als de Arabische straat *Itbach al Yahud* schreeuwt, ‘doodt de joden’, dan komt dat toch wel erg dicht bij gewone ordinaire jodenhaat. In elk geval proberen de Palestijnse moslims de schijn niet te vermijden dat zij naast haters van Israël ook haters van de joden in het algemeen zijn.

In de huidige Palestijnse pers wordt inmiddels geen anti-judaïstisch thema geschuwd: *Al Yahud*, de joden, worden beschuldigd van verregaande sluwheid en slechtheid, zij zijn de werkelijke machthebbers van de wereld, bedriegen en moorden zonder weerga, vergiftigen naar hartelust en hebben ook nog eens de beschikking over onmetelijke rijkdommen. Cartoons zijn bijna niet te onderscheiden van wat de notoire Philipp Rupprecht ooit tekende voor *Der Stürmer*, het nazipropagandabladd. Zionisme en de staat Israël worden graag gelijkgesteld aan het nationaalsocialisme, onder andere met het beruchte logo van een davidsster en een swastika met een ‘is gelijk’-teken ertussen. Dit is des te opmerkelijker aangezien het nazisme nog niet zo heel lang geleden door grote groepen Palestijnen juist zeer bewon-

derd werd. Deze klassieke vooroordelen verschijnen ook in leerboeken voor de Palestijnse jeugd, die vaak met Europese subsidie worden uitgegeven.

Soms leidt de rauwe jodenhaat tot bespottelijke situaties. Zo is er bijvoorbeeld het concept *pinkwashing*, dat in 2011 door Sarah Shulman in *The New York Times* werd onthuld. De monotheïstische religies hebben alle drie een moeizame verhouding met homoseksualiteit. De Tora legt de doodstraf op aan mannen die ‘met elkaar liggen zoals met een vrouw’ (Leviticus 20:13) en die strenge houding is overgenomen door christendom en islam. In de praktijk zijn verreweg de meeste joodse en christelijke religieuze leiders aanzienlijk toleranter, maar islamitische religieuze leiders in het algemeen juist niet. In Israël is het sociale klimaat gematigd tot redelijk verdraagzaam ten opzichte van homoseksuelen, met uitschieters naar beneden, bijvoorbeeld in ultra-orthodoxe kringen, en naar boven, zoals in Tel Aviv waar het leefklimaat op dat van Amsterdam lijkt. Tel Aviv gaat daar prat op en probeert mede op commerciële gronden de rol van Amsterdam als Gay Capital van de wereld over te nemen. In de Palestijnse

gebieden en in de Arabische landen is homoseksualiteit een absoluut taboe en in de familiesfeer een enorme schande met soms zeer bloedige gevolgen. Palestijnse homo's nemen niet zelden (illegaal) de wijk naar Israël om daar hun levensstijl zonder belemmeringen te kunnen praktizeren. Het verwijt van Palestijnse zijde en van de kant van *The New York Times* is nu dat Israël zich laat voorstaan op zijn tolerantie voor homo's om de Palestijnen en de gehele islam in een kwaad daglicht te stellen en bovendien om de aandacht af te leiden van alle misdaden tegen de menselijkheid die Israël tegen de Palestijnen pleegt. Deze kronkelige redenering wordt samengevat in de term *pinkwashing*. Het allergekste eraan is dat het in westerse intellectuele kringen ook nog serieus wordt genomen. Zo heeft het International Institute of Social Studies (ISS), een onderdeel van de Erasmus Universiteit, veel tijd en (belastingbetalers)geld besteed aan *pinkwashing*, waarbij het helaas niet verder is gekomen dan alleen de

bestudering van de Palestijnse kant. Bij openbare lezingen hierover door ISS was geen plaats ingeruimd voor een Israëliëse riposte.

De omringende Arabische landen vertonen een ontwikkeling parallel aan die van de Palestijnse jodenhaat: aanvankelijk woede om wat gezien werd als diefstal van land (hoewel het meeste land aantoonbaar is gekocht), later gevolgd door een onmiskenbaar anti-judaïstische ontwikkeling. De diepere oorzaken hiervan moeten gezocht worden in de anti-joodse passages in de Koran en de andere islamitische tradities, maar ook in het bittere feit keer op keer militair afgetroefd te worden door een volk waarop altijd is neergekeken, een volk dat als laf en eerloos werd beschouwd. Daarnaast lijkt een voor

jodenhaat klassieke intense jaloezie een rol te spelen: dat Israël erin slaagt een redelijk florierende economie op te bouwen, een bloeiende wetenschap en een rijk cultureel leven, terwijl de Arabische landen feitelijk in alles ver achterblijven, niet alleen bij Israël maar ook bij de rest van de wereld. Dat is de Arabier die voldoende geletterd is om daarvan kennis te nemen een doorn in het oog. Bij alle luide en voornamelijk verbale steunbetuigingen aan de Palestijnen blijft steeds de indruk bestaan dat de Arabische leiders meer haat tegen Israël voelen dan liefde voor hun broeders.

In de Turkse en Arabische media zijn soaps met misdadige joden erg populair; die schromen niet om kleine moslimkinderen te doden en hun bloed te drinken. De vrijdagpreken van menige imam overal op het Arabische schiereiland en in Noord-Afrika druipen van de kwaadaardige (en vaak idiote) anti-joodse aantijgingen. Eén preek van een Saoedische geestelijke ging erover dat joden moslimkinderbloed verwerken in de koeken (Hamans Taschen) die speciaal met Poeriem,

het Lotenfeest, door de joden worden gegeten, terwijl natuurlijk iedereen weet dat de eeuwenoude beschuldiging gaat over verwerking van bloed in matses die juist met joods Pasen, Pesach, gegeten worden. Ook een imam moet zijn vooroordelen wel goed kennen. Of is dit voortschrijdend inzicht? De vroegere premier en nu president van Turkije, Recep Tayyip Erdogan, is een fraai voorbeeld van een politicus die, geconfronteerd met problemen, de joodse zondebok tevoorschijn tovert. Bij recente rellen in Istanboel en andere steden beschuldigde hij 'duistere financiële machten' (algemene code voor 'joden') ervan achter de onrust te zitten en bij de mijnramp in Soma in 2014, waarbij veel doden vielen, gaf hij in een lokale toespraak voluit Israël de schuld van de calamiteit.

De westerse pers is helaas stekeblind voor het anti-judaïsme in de Arabische, Turkse en Iraanse media. Het Arabisch anti-judaïsme in de media en op straat doet inmiddels maar heel weinig onder voor wat de nazi's en hun collaborateurs in de jaren vóór de massavernietiging hebben laten zien, en het zou beslist nuttig zijn om de Europeanen daarvan eens op de hoogte te stellen.

De westerse kant

In het Westen is het medeleven met de Palestijnen pas laat op gang gekomen. Tot in de jaren zeventig was Israël mateeloos populair en was er geen aandacht voor het lot van de vluchtelingen. Toen Israël van een socialistische meerderheid en dito regering evolueerde naar een rechtse meerderheid en regering, ontwikkelden in het Westen vooral linkse groeperingen een kritische houding waarbij ook meer aandacht aan de refugiés werd besteed. Langzaamaan groeide de kritiek op Israël totdat er een punt bereikt werd waarop het, althans in de linkse media, geen goed meer kon doen. Waar eens kritiekloze bewondering overheerste heeft nu een scherpe

en onverzoenlijke houding de overhand gekregen, die al even kritiekloos is als de vroegere serviele bewondering, maar nu dus kritiekloos ten aanzien van de eigen overkritische en ultraselectieve houding. Daarbij wordt vaak het bestaan van Israël ‘een vergissing’ genoemd en een historische onrechtvaardigheid tegenover de Palestijnen (‘Waarom moesten zij lijden voor iets wat de Europeanen de joden hebben aangedaan?’).

De bewondering van weleer was voor een deel terecht. Met de oprichting van de staat was na twee millennia de zionistische droom uitgekomen en het gebeurt maar zelden in de wereldgeschiedenis dat een vrijheidsbeweging in staat blijkt haar droom tot werkelijkheid te maken en er ook nog eens een heel redelijk functionerend land van te maken. Een land dat zich niet alleen in de ene oorlog na de andere moet verdedigen om het vege lijf te redden en dat zijn burgers moet beschermen tegen een bijna continue terroristische dreiging, maar dat ook economisch echt van de grond is gekomen en daarbij nog een alleszins respectabel democratisch bestel in de lucht weet te houden. Die bewondering was verdiend. Het schuldgevoel dat de Europeanen na de Tweede Wereldoorlog voelden, legde daar nog een extra zoetig suikerlaagje bovenop. Die onbekritiseerde status van voorbeeldigheid kon natuurlijk niet voortduren.

De omslag van bewondering naar onmatig scherpe en selectieve kritiek had te maken met de omslag van de sociopolitieke verhoudingen in Israël zelf, waar het tij van links naar rechts bewoog. De omslag in de Nederlandse en Europese media ging gepaard met een kenmerkende ontwikkeling van de nomenclatuur: ‘terrorist’ werd ‘militant’ of ‘activist’ en het Palestijnse narratief dat de Palestijnen in 1948 en masse zijn verjaagd door de Israëli’s wordt door links en centrumlinks inmiddels als vaststaand feit aangenomen – wat het historisch gezien absoluut niet is. Het Palestijnse narratief van

de Naqba, de catastrofe, van 15 mei 1948, waarin de vredelievende Palestijn door de boosaardige en zwaarbewapende jood van huis en haard werd verdreven, is gewoon niet waar, evenmin als een Israëlische pendant, het verhaal dat alle Palestijnen uit zichzelf zijn opgestapt. De werkelijkheid had in de chaotische situatie van mei 1948 aanmerkelijk meer facetten dan in die verhalen wordt voorgeschoteld.

De revolutie in de houding van de media tegenover Israël heeft niet alleen van doen met de veranderde Israëlische binnenlandse verhoudingen, maar ook met de perverse verwerking van het schuldgevoel bij de Europeanen, zoals ik in hoofdstuk 3 heb proberen te beschrijven: een groot schuldgevoel ten opzichte van een groep wordt door het onderbewuste omgezet in een schuldigverklaring van die groep, die in eerste instantie het onschuldig slachtoffer was, waarmee de eigen schuld wordt witgewassen. *Blaming the victim*. Het schuldgevoel betrof weliswaar de Europese joden, maar het is begrijpelijk dat er voor de gemiddelde niet-joodse beschouwer maar weinig licht kiert tussen dé joden en Israël. En in veel opzichten is Israël natuurlijk ook werkelijk de erfgenaam van het Europese jodendom. Dat het onderbewuste een belangrijke rol meespeelt, blijkt bijvoorbeeld uit de onmatige emotie die vaak bij het beschuldigen van Israël tentoon wordt gespreid. Die fiolen van toorn vind je niet terug wanneer dezelfde media andere misstanden aan de kaak stellen. Zelfs de genocide en het kannibalisme zoals die voorkomen in het kader van de recente opstand in Syrië en de massaslachting bij demonstraties in Egypte worden in de Europese media relatief rationeel en kalm benaderd, terwijl één dode door Israëlisch vuur (natuurlijk één te veel) bij een demonstratie van Palestijnen op de West Bank leidt tot woedende redactionele commentaren en honderden en soms duizenden grotendeels anonieme en slecht gespelde internetreacties van ontluisterend niveau.

Wat opvalt is dat Israël ook – en tegenwoordig zelfs vooral – wordt beschuldigd – en dan vooral in de linkse en centrum-linkse media – van aberraties waar de joden zelf ooit het slachtoffer van zijn geweest: racisme, nazisme, apartheid. De aanhoudende beschuldigingen van juist die mensonterende ideologieën doen ook weer vermoeden dat irrationele instanties, zoals het onderbewuste, met het eigen schuldgevoel aan de gang zijn gegaan: we hoeven ons niet schuldig te voelen want de joden die wij slecht behandeld zouden hebben, verdienen dat want kijk maar, ze zijn zelf nazi's, fascistten, et cetera. De verkrachte vrouw is een hoer die het allemaal aan zichzelf te wijten heeft – van dat soort gedachtebewegingen. De iets gemitigeerde vorm van deze irrationele beschuldigingen is: hoe kunnen mensen die zelf de gruwelen van – pakweg – het nationaalsocialisme hebben ondergaan, dit anderen aandoen?

Naast de onbewuste omkering van het schuldgevoel is er natuurlijk ook de simpele ontkenning van schuld. Juist de jongere Europese generaties hebben geen reden om zich schuldig te voelen over wat de joden en anderen is aangedaan in een tijdperk dat zij op z'n best beleven als iets dichter bij dan de Tachtigjarige Oorlog. Wat hun grootouders al of niet aan verkeerde dingen hebben uitgespookt, is echt niet hun schuld. Dan komt het werken op het schuldgevoel, zoals Israëlische en joodse instanties nog wel eens willen proberen, helemaal verkeerd aan en zal eerder leiden tot een bitsere houding tegenover Israël en joden dan coulance en begrip. Dat is geen anti-judaïsme, maar een begrijpelijke reactie op een verkeerde tactiek.

Een veelgehoorde bewering in discussies over het Midden-Oosten is dat Israël geen recht van bestaan heeft. Zuiver juridisch is dit een flater van klasse, want de Verenigde Naties hebben op 29 november 1947 Israël dat recht gegeven en daar kan geen ander werelds recht tegenop. Moreel is het an-

ti-judaïsme pur sang. Wie Israël het bestaansrecht ontzegt, verklaart in andere woorden dat het joodse volk terug moet naar de situatie van vóór het bestaan van Israël. Dat was de toestand waarin de joden volledig overgeleverd waren aan de soms satanische grillen en luimen van de naties en kerken van Europa, die hen naar hartelust konden verjagen of vermoorden. De wetten en regels die hun veiligheid moesten garanderen, bleken nog minder waard dan het papier waarop ze gedrukt waren. Die rechteloze situatie zou, denken velen die zelf nooit iets aan den lijve hebben ondervonden, natuurlijk nooit meer mogelijk zijn op ons continent. Wie ziet hoe in de vroege jaren van de eenentwintigste eeuw over geheel Europa weer talloze ultrarechtse en fascistische partijen opduiken met dromen over Arische suprematie en openlijk beledigen waandenkbeelden over de inferioriteit van allerlei anderen, weet met zekerheid dat alle, werkelijk alle ellende weer zomaar kan losbarsten. Geen enkel land is immuun voor deze aberraties. In januari 2014 scandeerden 20.000 demonstranten in Parijs, de stad van de revolutie en van Dreyfuss: '*Juif, la France n'est pas pour toi*', 'Jood, Frankrijk is niet voor jou' (*de Volkskrant*, 29 januari 2014). Wie dus vindt dat Israël geen bestaansrecht heeft, vindt eigenlijk dat joden weer volop het risico van de Europese beschaving moeten lopen, en dan zonder vangnet, zonder enige mogelijkheid van redding of zelfs maar bescherming. Wie vindt dat Israël geen bestaansrecht heeft, vindt dat ik geen bestaansrecht heb.

In de overmatige, selectieve en vaak bizarre Israëlkritiek speelt naast de verandering van de politieke kleur van Israëls regeringen en de perversie van het schuldgevoel ook *good old* klassiek anti-judaïsme een belangrijke rol zoals dat honderden jaren tegen de joden van Europa was gericht, gewoon omdat het joden waren. Wie joden haat omdat het joden zijn, zal natuurlijk helemaal zijn hart kunnen ophalen als het om een heel land vol joden gaat. Israëlkritiek is voor jo-

denhaters een manier om uiting te geven aan het volledige scala van hun anti-judaïstische gevoelens zonder wegen te bewandelen die na de Shoah een tijdlang niet meer salonfähig waren, zoals de rassentheorieën. De oude duivel van het anti-judaïsme is allerminst uitgestorven, integendeel, hij is in iets andere gedaante *alive and kicking* en klaar om zijn werk voort te zetten. En het doel van dat werk is, laat daar geen misverstand over bestaan, een einde te maken aan het jodendom. De oorlog tegen de joden is niet begonnen in 1940 en niet geëindigd in 1945; hij ving heel lang geleden aan en we zitten er nog middenin. Het scala van anti-judaïstische gevoelens dat ingezet wordt tegen Israël, omvat het hele armamentarium dat vroeger in Europa ook al tegen de joden gebruikt werd: extreme jaloezie, beschuldigingen van Godsmoord, van pogingen om de wereld te domineren, bloedsprookjes in alle soorten en maten et cetera.

De vraag wanneer kritiek op Israël antisemitisch wordt, is interessant en belangrijk. Het afdoen van alle kritiek op de joodse staat als een uiting van jodenhaat is dom en kortzichtig: met sommige kritiek kan de staat zijn voordeel doen. En als je alles antisemitisme noemt, is niets meer antisemitisme. Nathan Sharansky, een voormalige Sovjet-refusenik, ontwikkelde het 3D-systeem om grofweg te bepalen of opmerkingen, theorieën en aanklachten tegen Israël nu wel of niet over de schreef gaan. 3D staat voor Delegitimatie, Dubbele standaarden en Demonisatie.

Delegitimatie komt neer op het ontkennen van het recht van het joodse volk op zelfbeschikking. Terwijl er in de wereld tientallen staten in meerderheid christelijk zijn en tientallen staten islamitisch, met de islam als staatsgodsdienst, vaak met uitsluiting van het recht van andersdenkenden om hun geloof in het openbaar en ongestoord te belijden, is er sedert 1948 één staat waarin het joodse geloof in de meerderheid is. Het ontkennen van het joodse recht hierop komt neer op discriminatie

naar geloof en is in de terminologie van de Verenigde Naties een vorm van racisme. Per Ahlmark, een vroegere vice-premier van Zweden zei hierover: ‘In the past the most dangerous anti-Semites were those who wanted to make the world *judenrein*, free of Jews. Today, the most dangerous anti-Semites might be those who want to make the world *Judenstaatrein*, free of a Jewish state.’ Veel Nederlanders heb ik zonder kwade bedoelingen horen vragen waarom joden zondig een eigen staat moeten hebben. Het antwoord is dat zonder die eigen staat joden weer zoals vóór 1948 de speelbal zouden zijn van regeringen, kerken, groepen en individuen die het slecht voorhebben met de joden en het joodse volk.

Het aanleggen van dubbele standaarden, de tweede D, voor Israël, beschrijft de situatie waarbij een criticaster Israël en alleen Israël op de korrel neemt zonder gelijksoortige problemen in andere landen te noemen en te bekritisieren. Het aanleggen van andere of zwaardere morele standaarden voor Israël vergeleken met de rest van de wereld is discriminerend en kan antisemitisme genoemd worden. De Boycott, Divestment and Sanctions-beweging (BDS, zie blz. 148), die geheel voorbijgaat aan de meestal veel ergere vergrijpen zoals die in andere, met name Arabische landen voorkomen, valt daaronder.

En ten slotte demonisatie. De European Union Agency for Fundamental Rights definieert antisemitisme als volgt: ‘Frequently charges Jews with conspiring to harm humanity, and it is often used to blame Jews for “why things go wrong”. It is expressed in speech, writing, visual forms and actions, and employs sinister stereotypes and negative character traits. If the criticism uses metaphors, images or rhetoric that implies that the Israelis or Jews are evil, it is once again a projection of antisemitic blood libels and rhetoric. One example of it might be making mendacious, dehumanization, demonization, or stereotypical allegations about Jews as such or the power of Jews as collective – such as, especially

but not exclusively, the myth about the world Jewish conspiracy or of Jews controlling the media, economy, government or other societal institutions.' Levendige voorbeelden van demonisatie zijn te vinden in cartoons.

Cartoons

Cartoons in kranten over geheel Europa spelen moeiteloos in op oeroude anti-judaïstische emoties. Zo drukte in Spanje de krant *El Pais* (die een echte koploper is op dit gebied, zoals Spanje vrijwel zonder een joodse inwoner een heel levendig anti-judaïsme kent) een voorstelling af waarbij Israël in de persoon van de minister-president een persoon aan het kruis nagelt die de Palestijnen moet verbeelden. Een andere cartoon in dezelfde krant toonde de minister-president terwijl hij Palestijnse baby's aan het verslinden is. Zelfs in Nederland, dat ondanks alles in veel opzichten en ook wat betreft anti-judaïsme nog steeds de beschaafde villawijk van Europa is, zijn er cartoons die een grens overschrijden. De beruchte 'bloedende dolk' in *NRC Handelsblad* is daar een

Midden-Oosten Afwijzing Goldstone-rapport zet geloofwaardigheid mensenrechtenbeleid op spel

Ook Nederland moet Israël veroordelen

Het Nederlandse verzet tegen de commissie-Goldstone is een klap in het gezicht van de burgers in Gaza, vinderen Dries van Agt en anderen.

De Algemene Vergadering van de VN heeft vrijdag het rapport van de commissie-Goldstone over de situatie in de Gazastrook in september bevestigd. Het rapport werd aangenomen met 141 stemmen tegen, 10 tegen en 41 onthoudingen. Het rapport is het resultaat van een onderzoek dat de Verenigde Staten in december 2008 en januari 2009.

Het rapport is al eerder in VN-verband bevestigd. Op 18 oktober is van de Mensenrechtenraad het resultaat van een vergadering over de situatie in de Gazastrook bekend. Het rapport werd aangenomen met 141 stemmen tegen, 10 tegen en 41 onthoudingen. Het rapport is het resultaat van een onderzoek dat de Verenigde Staten in december 2008 en januari 2009.

Het rapport is al eerder in VN-verband bevestigd. Op 18 oktober is van de Mensenrechtenraad het resultaat van een vergadering over de situatie in de Gazastrook bekend. Het rapport werd aangenomen met 141 stemmen tegen, 10 tegen en 41 onthoudingen. Het rapport is het resultaat van een onderzoek dat de Verenigde Staten in december 2008 en januari 2009.

Illustratie: Rikhar Hansson

Land, een invrese houding. Het is van de regering, die aan het ganseren zijn gebied en de internationale rechtshouding van de Nederlandse regering met het verzet in Nederland. Het is van de regering, die aan het ganseren zijn gebied en de internationale rechtshouding van de Nederlandse regering met het verzet in Nederland.

Land, een invrese houding. Het is van de regering, die aan het ganseren zijn gebied en de internationale rechtshouding van de Nederlandse regering met het verzet in Nederland. Het is van de regering, die aan het ganseren zijn gebied en de internationale rechtshouding van de Nederlandse regering met het verzet in Nederland.

Land, een invrese houding. Het is van de regering, die aan het ganseren zijn gebied en de internationale rechtshouding van de Nederlandse regering met het verzet in Nederland. Het is van de regering, die aan het ganseren zijn gebied en de internationale rechtshouding van de Nederlandse regering met het verzet in Nederland.

Land, een invrese houding. Het is van de regering, die aan het ganseren zijn gebied en de internationale rechtshouding van de Nederlandse regering met het verzet in Nederland. Het is van de regering, die aan het ganseren zijn gebied en de internationale rechtshouding van de Nederlandse regering met het verzet in Nederland.

Land, een invrese houding. Het is van de regering, die aan het ganseren zijn gebied en de internationale rechtshouding van de Nederlandse regering met het verzet in Nederland. Het is van de regering, die aan het ganseren zijn gebied en de internationale rechtshouding van de Nederlandse regering met het verzet in Nederland.

Land, een invrese houding. Het is van de regering, die aan het ganseren zijn gebied en de internationale rechtshouding van de Nederlandse regering met het verzet in Nederland. Het is van de regering, die aan het ganseren zijn gebied en de internationale rechtshouding van de Nederlandse regering met het verzet in Nederland.

Land, een invrese houding. Het is van de regering, die aan het ganseren zijn gebied en de internationale rechtshouding van de Nederlandse regering met het verzet in Nederland. Het is van de regering, die aan het ganseren zijn gebied en de internationale rechtshouding van de Nederlandse regering met het verzet in Nederland.

Land, een invrese houding. Het is van de regering, die aan het ganseren zijn gebied en de internationale rechtshouding van de Nederlandse regering met het verzet in Nederland. Het is van de regering, die aan het ganseren zijn gebied en de internationale rechtshouding van de Nederlandse regering met het verzet in Nederland.

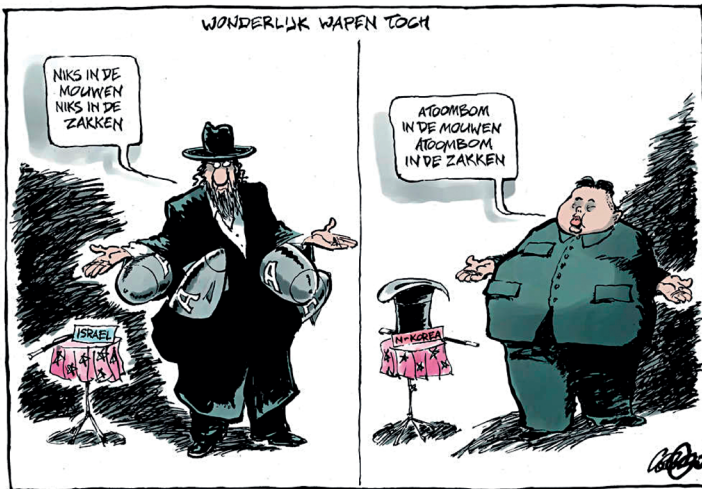
voorbeeld van. Stilistisch fraai, maar buitengewoon misleidend en opripend. Alsof alleen Palestijns bloed vloeit in het buitengewoon complexe en tragische conflict.

Ook Jos Collignon van *de Volkskrant* is een cartoonist die vaak en met plezier gebruikmaakt van oude anti-judaïstische vooroordelen bij zijn pogingen om Israël zo slecht mogelijk voor te stellen. Toen geruchten gingen dat Geert Wilders financiële steun uit Israël kreeg, maakte Collignon de hierna afgebeelde cartoon. We zien enkele klassieke thema's van de jodenhaat: geld, veel geld, aangereikt aan Wilders door een schimmige figuur tegen wie Hebreeuws gesproken wordt, dus we mogen aannemen dat het een jood is; en een nieuw thema: de muur tussen Israël en de West Bank. Later bleek dat Wilders geen geld uit Israël maar uit de Verenigde Staten had gekregen, van een ultrarechtse groepering waarin inderdaad onder andere ook joden zaten.

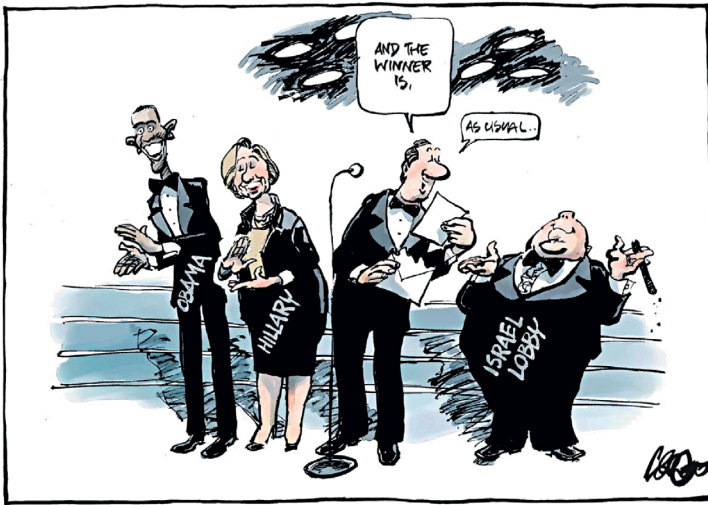
Land, een invrese houding. Het is van de regering, die aan het ganseren zijn gebied en de internationale rechtshouding van de Nederlandse regering met het verzet in Nederland. Het is van de regering, die aan het ganseren zijn gebied en de internationale rechtshouding van de Nederlandse regering met het verzet in Nederland.

Een ander thema van Collignon is de sluwe, slinkse jood, als zodanig herkenbaar met hoed, baard, oorlokken en een grote neus. De jood speelt de vermoorde onschuld terwijl iedereen kan zien dat hij een bedrieger is en wel degelijk kernwapens

heeft. Dat zet Collignon af tegen Noord-Korea, dat ook kernwapens heeft maar daar tenminste eerlijk over is.

De hierboven afgebeelde cartoon van Colignon beeldt de Israël-lobby af als een klein corpulent baasje met een grote sigaar en arrogant handgebaar, kortom de klassieke kapitalist, die de Amerikaanse regering helemaal onder de duim heeft gezien het serviele applaudisseren van Hillary Clinton en Barack Obama. 'And the winner is, as usual' geeft aan hoe ongeduldig de wereld nu wordt met de joden, die altijd maar aan het winnen zijn (als je de recente wereldgeschiedenis niet kent of ontkent).

Collignon heeft duidelijk een hekel aan Israël en aan de supporters van Israël. Dat is nog geen anti-judaïsme. Maar om Israël aan de kaak te stellen, maakt hij gebruik van een heel scala van klassieke anti-judaïstische vooroordelen. Eigenlijk lijkt het zelfs andersom: Collignon gebruikt zijn anti-Israël-cartoons om lucht te geven aan zijn krachtige en klassieke anti-joodse vooroordelen. Hij verpakt zijn anti-judaïsme in een salonfähig anti-Israëlisme.

Een Noorse cartoon in *Dagbladet* (mei 2013) laat een besnijdenis zien – waarschijnlijk een joodse, gezien het keppeltje dat de moeder op haar hoofd heeft (al dragen vrouwen in het jodendom in werkelijkheid geen keppels). De besnijdenis wordt uitgevoerd met een soort tuinschaar of ijzerdraadcutter en aan het hoofdeind van de in zijn bloed badende en in de boeien geslagen pasgeborene staat een bebaarde man voorzien van hoofdbedekking en boek met een satansvork in het hoofd van het kind te prikken. ‘Het is geen mishandeling, het is traditie,’ roept de moeder. Veel valser kan het bijna niet worden. Zoals eerder gezegd: de staatskerk in Noorwegen is luthers, en van Maarten Luther naar Adolf Hitler is wat antisemitisme betreft één rechte weg zonder afslagen.

Berichtgeving over Palestijnen

Het fotobeleid van kranten is bijna een apart onderwerp. *The New York Times* bijvoorbeeld drukt na een terroristische moord op een jonge Israëli een foto af van de treurende moeder... van de moordenaar (*NYT*, 13 november 2013). De moeder van het slachtoffer was blijkbaar niet fotogeniek. Op een andere foto van langer geleden is een man met een bloedende hoofdwond te zien met rond hem Israëliische politieagenten en op de achtergrond een menigte die wegrent.

De man werd door veel kranten aangewezen als Palestijn en slachtoffer van de Israëlische grenspolitie, terwijl hij in werkelijkheid een (Amerikaanse) toerist was die gemolesteerd was door een Palestijnse menigte. De foto werd genomen op het moment dat hij werd ontzet door de Israëlische politie. Zo zijn er honderden voorbeelden van een op zijn zachtst gezegd onevenwichtige weergave van de werkelijkheid in het Midden-Oosten.

De westerse kranten spelen veelal kritiekloos de Palestijnse kaart dat vrede onmogelijk is door de bezetting van de West Bank en de nederzettingen aldaar. Vóór juni 1967 stond de West Bank onder Jordaanse heerschappij en waren er geen joodse nederzettingen op dat gebied, maar de Palestijnen en de Arabieren waren toen geen spat meer tot vrede bereid dan ze nu zijn. Het drie keer ‘nee’ van Khartoem (nee tegen erkenning van Israël, nee tegen onderhandelingen met Israël, nee tegen vrede met Israël) werd in 1967 door de Arabische Liga uitgesproken voordat er zelfs maar één nederzetting op betwist gebied stond. Jordanië had zich in 1948 de West Bank overigens illegaal toegeëigend, iets wat nooit bekrachtigd werd door de Verenigde Naties of enige andere rechtsorganisatie van internationale statuur. Toen in juni 1967 de oorlog tussen de Verenigde Arabische Republiek (een gelegenheidscoalitie van Egypte en Syrië) en Israël uitbrak, liet Israël herhaalde waarschuwingen aan het adres van Jordanië horen om zich buiten het conflict te houden. Koning Hoessein van Jordanië viel echter toch aan – door gebrekkige informatie had hij begrepen dat de Egyptische tanks al in de buitenwijken van Tel Aviv stonden en hij wilde zijn kans op buit niet verloren laten gaan. Israël, dat in de eerste uren van de oorlog al grote delen van de vijandelijke legers had geneutraliseerd, nam vervolgens de West Bank in, uit zelfverdediging. Later in 1988 gaf Jordanië officieel alle aanspraken op de West Bank op, waardoor het gebied

staatkundig een soort wees is geworden waar in feite de beschikkingen gelden van de Balfour-verklaring die als basis fungeerde voor de mandaatsvoorwaarden die in 1922 werden vastgelegd door de Volkerenbond. Anderen zeggen dat het delingsplan van 1947 door de Verenigde Naties nu geldig zou zijn, maar in feite was dat onmiddellijk en categorisch afgewezen door alle Arabische staten. In de toekomst zal dat gebied misschien ooit een onafhankelijk Palestina worden.

Het feit dat de Palestijnse Autoriteit heeft laten weten dat bij een eventuele vrede er geen jood op Palestijns grondgebied mag wonen, heeft in geen enkele westerse krant zelfs maar tot fronsen geleid, laat staan tot een opmerking over *ethnic cleansing*. Terwijl er in Israël 1,2 miljoen moslims wonen. De aantijging van apartheid die geregeld – en geheel ten onrechte – tegen Israël in stelling wordt gebracht, is aanzienlijk meer van toepassing op dit Palestijnse voornemen.

De Israëliische moslims voelen er overigens in overgrote meerderheid helemaal niets voor om naar een land te verhuizen met een islamitische regering. In Israël heerst meer vrijheid en meer democratie voor moslims (en voor alle andere bewoners, van welke geartheid dan ook) dan in enig ander land in de regio. Moslims zijn lid van het parlement, bekleden functies in alle geledingen van onderwijs, juridische macht en het verdere maatschappelijk leven, hebben toegang tot alle vormen van onderwijs en er worden hun geen wettelijke belemmeringen in de weg gelegd.

Maar, zal de lezer misschien opwerpen, hebben die verwijten aan Israël's adres van nazisme, fascisme et cetera dan geen grond van waarheid? Is er dan geen sprake van landroof en geen discriminatie, zelfs apartheid, van moslims in Israël? Gebruikt het leger dan geen zeer hardhandige methodes tegen Palestijnen? En waarom vielen er dan bij de recente vijandelikheden in Gaza en Zuid-Libanon zo ontzettend veel burgerslachtoffers?

Het antwoord kan kort zijn. De staat Israël is niet zonder zonden. Extreemrechts, vaak met een theocratische tint, heeft er wel degelijk wat in de melk te brokkelen, maar de opeenvolgende regeringen hebben nooit een extremere kleur dan centrumrechts tot rechts gehad. De Israëlische Arabieren, dat wil zeggen de Arabieren die in mei 1948 binnen de grenzen van de zojuist uitgeroepen staat woonden, zijn burgers van Israël met alle rechten en plichten van dien, met één uitzondering: zij hebben in tegenstelling tot de joodse burgers geen dienstplicht. Dat wil niet zeggen dat het Israëlische leger voor hen gesloten is, maar zij moeten zich uit eigen beweging aanmelden, terwijl de joodse burgers, mannen en vrouwen, automatisch worden opgeroepen. De Israëlische Arabieren hebben verder alle burgerrechten en -plichten, zoals vrije toegang tot alle vormen van onderwijs, zonder numerus fixus of numerus clausus. Helaas bestaat er in de maatschappelijke verhoudingen wel discriminatie, maar grof geschat niet ingrijpender dan hier in Nederland als het burgers van Marokkaanse of Turkse komaf betreft.

Op de West Bank, waar bij de Palestijnen een groot ressentiment bestaat tegen alles wat Israëliësch is, ligt de zaak anders. Daar bestaan wel degelijk segregerende en discriminerende intenties van de kant van het Israëlische leger, aanzien de Palestijn in nogal wat omstandigheden – en niet zonder reden – als een potentieel gevaarlijke tegenstander wordt beschouwd. Dat leidt tot checkpoints, scheidingshekken en -muren en een verziekte sfeer zonder veel hoop op verbetering. De enige werkelijke hoop ligt in een volledige scheiding van de twee volkeren, elk in zijn eigen land met een goed geborgde grens ertussen. Misschien dat de tijd dan ooit de diepe wonden aan weerszijden heelt.

Van allerlei genocidale acties van Israël versus de Palestijnen is absoluut geen sprake, hoe luid de haters van joden en Israël dat ook uitschreeuwen, wel van individuele misda-

den, maar dan over en weer. Genocide – letterlijk: moord op een gehele mensensoort – leidt in het algemeen tot een sterke afname van het aantal levende leden van die soort. De genocide waarvan Israël bij voortduring en op hysterische toon wordt beschuldigd, zowel in de Gazastreek als op de West Bank, heeft echter geleid tot een duidelijke groei van de blijkbaar bedreigde Palestijnse mensensoort. Door toedoen van Israël is onder andere een drastische verlaging van het sterfcijfer van Palestijnse pasgeborenen bereikt en is de gemiddelde sterfteleeftijd sterk gestegen. Die is nu in Gaza hoger dan in bijvoorbeeld Turkije.

Dat Israël in zijn oorlogen meer slachtoffers dan noodzakelijk zou maken ('disproportionele oorlogsvoering') is ook zo'n onbewezen bewering die geheel gestoeld is op drijfzand. Ooit, in de negentiende eeuw, hoopten de joodse pioniers dat de Arabieren de joden als hun broeders zouden gaan beschouwen. Toen de pioniers eenmaal doorkregen hoe de Arabieren met hun broeders omgingen, werd dat verlangen snel losgelaten. Wie bijvoorbeeld de Syrische burgeroorlog gadeslaat of de mores in Libanon en Irak, de religieuze terreur in Saoedi-Arabië of de gedragingen van ISIS (de kalifaatsbeweging) begrijpt dat. Israël heeft in zijn oorlogen, die vrijwel alle om lijfsbehoud gingen, aanzienlijk minder slachtoffers aan Arabische zijde gemaakt dan de Arabieren onderling in één conflict plegen te doen. Het neerslaan van de revolte van de Moslimbroeders in Egypte door het leger onder Al-Sisi kostte meer mensen het leven dan de Gaza-oorlog van 2014.

Dat wil dan weer niet zeggen dat ook een individuele Israëlische soldaat in een oorlog, met al zijn angst en verwarring, geen onethische dingen kan doen. Dat gebeurt, zoals in elke oorlog over de hele wereld en in elk leger. Geef een jongen van achttien een wapen en maak hem bang, dan kun je erop wachten dat er verschrikkelijke dingen gebeuren. Dat maakt het niet goed, maar het is niet een uitsluitend

Israëlische zaak zoals de haters van Israël en de joden met hun dubbele standaarden en demonisatie proberen te doen voorkomen.

Aandacht van de media

Israël en joden krijgen onwaarschijnlijk veel aandacht van de media. *'Jews are news,'* antwoordde Bernard Lewis, de hoogbejaarde goeroe over alles wat het Midden-Oosten betreft, als reactie op de vraag waarom joden steeds maar weer het onderwerp van eindeloze mediabeshouwingen zijn. Het is natuurlijk geen echt antwoord en het geeft aan dat zelfs professor Lewis het niet weet. Israël is een toegankelijk land waar persvrijheid hoog in het vaandel staat en journalisten zich zeer vrijelijk kunnen bewegen. Dit in scherp contrast met de landen in de omgeving. Dat is één verklaring, maar natuurlijk niet de volledige. Blijkbaar is de wereld hogelijk geïnteresseerd in het wel en wee van de joden, maar waarom dat zo is blijft een raadselachtige zaak.

Joden en Israël komen meestal niet op een positieve wijze in het nieuws. Vrijwel zonder uitzondering is joden iets aangedaan of/en wordt er gemeld dat er 'hevige ongerustheid en angst in de joodse gemeenschap' zijn uitgebroken, plaats op aarde doet er niet toe. En Israël heeft bijna altijd iets vreselijks gedaan of wordt daarvan verdacht. Opvallend is dat veel journalisten maar weinig diepgaande kennis over joden en Israël en het Midden-Oosten bezitten, maar meningen in overvloed hebben. Een opvallend komische kluns is nos-verslaggever Sander van Hoorn, die geregeld van alles door elkaar haalt, geen idee heeft wat Israël en joden zoal bezielt, maar natuurlijk wel in alle voorkomende gevallen zijn standaardveroordeling van Israël heeft klaarliggen. Klagerig vermeldt hij dat als het woord Israël in Nederland valt, er onmiddellijk een pandemonium van emoties en meningen

losbarst. Logisch, als je met zulke slecht onderbouwde nieuwsuitzendingen, gelardeerd met dito opinies, op de proppen komt.

Zorgelijk aan de journalistiek van laag niveau is dat de meningen van de gebruikers van de media, kortom de publieke opinie, natuurlijk wel gevormd worden door de journalisten. En die zijn verrassend vaak zeer kritisch tot volstrekt anti-Israëliësch. Niet verwonderlijk als je bedenkt dat een fors deel van de Nederlanders c.q. Europeanen sterke anti-joodse vooroordelen heeft. Waarom zou dat percentage bij journalisten anders liggen?

Ondertussen krijgen allerlei andere brandhaarden in de wereld in bijna alle gevallen een stuk minder aandacht dan Israël. Gigantische moordpartijen in Syrië en Irak trekken niet meer dan heel even de aandacht van de media die daarna weer snel terugkeren naar hun favoriete onderwerp. In dat opzicht zijn de joodse staat en het joodse volk wel degelijk uitverkoren. Door de media.

Boycott, Divestment and Sanctions (BDS)

Waar westerse en Palestijnse anti-judaïsten elkaar geheel en al vinden is op het terrein van de boycot van Israël. Die boycot bestaat eigenlijk al sinds 1948 toen de Arabische naties opriepen tot een economische blokkade van Israël. Dat werd toen een faliekant fiasco, mede doordat diverse baanbrekende vernieuwingen in bijvoorbeeld de computer- en mobiele-telefoontechnologie Israëliësch vindingen zijn die te goed waren om te boycotten. Daarbij komt dat in het geniep nogal wat Arabische en islamitische landen volop zaken doen met Israël, zij het bijna altijd via tussenpersonen. Nu is er echter een nieuwe invulling gegeven aan het doel van de boycot: Israël moet door economische maatregelen gedwongen worden zijn nederzettingenpolitiek op te geven.

Met nederzettingen worden joodse dorpen en stadjes bedoeld die sinds 1967 zijn gebouwd op de West Bank. Een van de Palestijnse grieven is dat voor de bouw daarvan Palestijnen zonder schadeloosstelling zijn onteigend. Het is vrijwel zeker dat dit in geïsoleerde gevallen inderdaad is gebeurd en daarmee is een basaal recht met voeten getreden. Het is wel zo dat ook de Palestijnen op de West Bank, die dus geen Israëlische staatsburgers zijn, toegang hebben tot het Israëlische Hogegerechtshof, maar niettemin is het een grof onrecht. Het is echter maar zelden gebeurd. De overgrote meerderheid van de nederzettingen is gebouwd op gekochte grond, gebouwd door Palestijnse bouwvakkers die daarmee een goed stuk brood konden verdienen.

De juridische achtergrond is gecompliceerd. In feite behoorde de West Bank in 1948 bij geen enkele staat. Het gebied werd ingepikt door Jordanië, dat er in 1988 weer afstand van deed. Vanaf 1967 was het bezet door Israël nadat het daar vanuit was aangevallen. Sommige juristen zijn van mening dat de nederzettingen legaal zijn, aangezien zij een expressie zijn van de geest van de Balfour-verklaring en het Palestina-mandaat dat een gebied besloeg waartoe ook de West Bank behoorde. In navolging van de Verenigde Naties vinden internationale gerechtshoven de nederzettingen echter illegaal. Daarbij moet niet uit het oog worden verloren dat de Verenigde Naties sedert vele jaren gedomineerd worden door islamitische landen, die in één opzicht altijd met één stem spreken: tégen Israël. De VN kan dan ook echt niet meer een objectief orgaan worden genoemd.

Ondertussen wonen er circa 350.000 joden in die dorpen en stadjes. Sommigen van de bewoners, *settlers* genaamd, zijn joodse fanatici met een haat tegen Arabieren en een agressief trekje. Zij beschouwen de West Bank als de wieg van het joodse volk – en daar hebben zij op grond van de Tora ook wel gelijk in. Hun gedrag, waarbij af en toe Palestijns eigen-

dom wordt vernield en soms geweld wordt gepleegd, is echter niet te verdedigen. Zij vormen een kleine, onaangename en heel opvallende minderheid, terwijl de meesten van de joodse ingezetenen van de West Bank rustige lieden zijn die er alleen zijn komen wonen doordat de huizenprijzen er laag waren. De president van de Palestijnse Autoriteit, Mahmoud Abbas, heeft al meerdere keren verklaard dat in zijn toekomstige Palestijnse staat geen jood mag wonen, geen *settler* en geen rustige burger. Er moet een *ethnic cleansing* plaatsvinden nog voordat de Palestijnse staat kan worden uitgeroepen. Voor de goede orde: in Israël is 17 procent van de bevolking Arabisch en moslim.

Het is duidelijk dat deze optelsom van problemen de vredesbesprekingen, waarin het gaat om de oprichting van een onafhankelijke en zelfstandige Palestijnse natie, flink in de weg staat. Een andere eis van Palestijnse kant is, zoals hiervoor al besproken, dat de Palestijnse vluchtelingen en hun kinderen, klein- en achterkleinkinderen zich in Israël mogen vestigen, waar zij met hun 5 of 8 miljoen natuurlijk voor gigantische verschuivingen van het evenwicht gaan zorgen. Deze eis zal niet ingewilligd worden.

Sinds 2005 ijvert de Boycott, Divestment and Sanctions-beweging (BDS) voor het boycotten van Israël, het terugtrekken van investeringen in Israëlische maatschappijen en het opleggen van allerlei sancties op handelsverkeer met Israël. De BDS-beweging zegt erop uit te zijn Israël met economische middelen te dwingen de nederzettingen op te geven. Het gaat de Palestijnse bewegingen, die de motor van de BDS-beweging vormen, echter in het geheel niet om de nederzettingen maar om Israël zelf, dat moet worden ontmanteld ten gunste van één groot Palestina. Dit blijkt zonneklaar uit de handvesten van belangrijke BDS-organisaties als Al Haq, gevestigd in Ramalla. De wil om Israël op te heffen maakt de BDS tot een door en door anti-judaïstische beweging. De grote

man achter de BDS-beweging is Omar Baghroui, die zonder ophouden bedrijven en universiteiten in de Verenigde Staten en sinds kort ook Europa bewerkt met een fantastische serie demoniserende leugens, onder andere over de door Israël gepleegde genocide (die inmiddels, zoals eerder opgemerkt, heeft geleid tot een aanzienlijke bevolkingstoename van het gegencideerde volk). Zijn doel is zonder enige twijfel de ontmanteling van de joodse staat.

Veel westerse ngo's (non-gouvernementele organisaties) werken hieraan mee, onder andere door in het Westen op alle mogelijke manieren bedrijven te dwingen investeringen in Israël op te geven en werkzaamheden daar te boycotten. Oxfam, Cordaid, Rights Forum, IKV, Pax Christi en vele andere zijn hierin buitengewoon actief, vaak gesubsidieerd door de Staat der Nederlanden en door Europa, met ons aller belastinggeld.

Hier te lande heeft BDS enkele luidruchtige predikers; Andries van Agt is er één van, en een andere is Cees Flinterman. Soms luisteren Nederlandse bedrijven en instellingen zoals het waterbedrijf Vitens, pensioenfonds PGGM en het ingenieursbureau Royal Haskoning naar de drogredeneringen van deze rattenvangers van Hamelen.

Waarom is het ontkennen van het bestaansrecht van de staat Israël eigenlijk anti-judaïstisch? Het antwoord is eenvoudig: als Israël niet zou bestaan, zijn alle joden in de wereld weer als drenkelingen in een grote oceaan, zonder een reddingsboot of boei in de buurt. Als het een overheid om wat voor reden dan ook behaagt de joden in haar land dwars te zitten, te discrimineren of te vermoorden: zonder Israël kunnen ze geen kant op. Maar dat laten de andere naties toch nooit toe? De apartheid voor joden in Duitsland onder de nazi's kreeg feitelijk erg weinig kritiek van de andere staten, bezorgd als ze waren om hun goede betrekkingen met het economisch zo belangrijke land. Maar de mensen hebben

toch geleerd van de Tweede Wereldoorlog en zo? Nou nee, overal in Europa komt het anti-judaïsme weer op, alsof het nooit is weggeweest. Van rechts, in duidelijk herkenbare vorm, soms zelfs weer opgetuigd met swastika's en runetekens, en van links, maar dan vermomd als antizionisme en ontkenning van Israëls bestaansrecht. Er zijn tientallen staten waar christenen ongehinderd christen kunnen zijn en evenzovele of meer waar moslims ongehinderd moslim mogen zijn, maar er is slechts één staat waar joden ook als alles tegen zit toch nog steeds jood kunnen zijn.

